

Lyriden 1996 te Varsseveld

Hans Betlem¹

1. Lederkarper 4, 2318 NB Leiden

Lyriden (1) : Varsseveld

Evenals in 1995 zou ook dit jaar het Lyridenmaximum redelijk gunstig vallen. Geen maanlicht en de maximumnacht vlak bij het weekend (zondag op Maandag). Post Varsseveld zou derhalve in de lucht zijn.

De week tevoren werden de voorbereidingen gedaan. Nieuwe films in de camera batterijen gespoeld en de huurbus geregeld. Een mengeling van oude rotten en nieuwe waarnemers zou dit weekend op Lyridenjacht gaan.

De vrijdag werd begonnen met de verjaardag van Guus op gepaste wijze te vieren. Als Emmausdeelnemers konden we Olga van Mil, Engelen Geerdink, Hans Kluck, Petrina van Tongeren, Ingrid Goudsmit, Els Riep, Jeffrey Landlust en Marlous Pet verwelkomen.

Op vrijdag eind van de middag werd in no-time de veldopstelling bestaande uit de drie Canon batterijen opgebouwd en werd de maaltijd klaargestoomd.

De avondlucht zag er zeer twijfelachtig uit. Dikke cirrusvelden versluisden de zon. Als het al zou lukken, zou het een twijfelachtige actie worden. Desondanks bleef Semper Vigilans paraat. Een meegebachte GSM telefoon maakte direct contact met onze simultaanpost in Biddinghuizen mogelijk. Daarmee is een lang gekoesterde wens in vervulling gegaan : Post Varsseveld is tijdens een actie telefonisch bereikbaar!

Omstreeks 21h werd na het zoveelste overleg met Biddinghuizen besloten de actie voor deze nacht af te blazen. Oostelijk Nederland zat uiteindelijk nog relatief gunstig maar het midden van het land zat potdicht.

In deze toestand zou ook gedurende de zaterdag maar weinig verandering komen. Desondanks kon de groep volop

genieten van het schitterende zomerweer waarbij de temperaturen de 20 graden grens ruimschoots passeerden. Alle ruimte dus voor volleybal en andere zomerse activiteiten.

De vooruitzichten voor de nacht van zaterdag op zondag waren een stuk beter. Zondag overdag zou er geen cirrus meer zijn en ook tijdens de nacht zou een groot opklaringsgebied vanuit Frankrijk ons bereiken.

Tot diep in de avond aarzelde Biddinghuizen nog terwijl vanuit Varsseveld een breder wordende opklaring vanuit het zuidwesten zichtbaar werd. Op zo'n moment is de telefoon bij de hand een uitkomst. "Biddinghuizen : Rijden jullie !"

Een kwartiertje later konden we op de wei tussen de apparatuur live getuige zijn van het uitrukken van post Biddinghuizen.

Inmiddels was het waarnemen goed op gang gekomen. Routineus vonden de waarnemers hun plekje, werden sporen ingetekend alsof de Spanje actie pas een week geleden was en deden de camera-batterijen onverstoorbaar hun werk. Ook het video-beeldversterker systeem van Klaas Jobse, dat op een simultaanrichtpunt met post Biddinghuizen stond, deed wat er van verwacht werd : meteoren harken.

2h28m28s UT. Een heldere -2 zoeft langs Boötes naar beneden. Overeenkomstig de verwachting blijft enkele seconden later de telefoon die tussen klok, snoepvoorraad en mascotte (beer) zit weggemoffeld. Olga graait vanuit lighouding en laat Casper weten dat we hem ook gezien hebben. Dit ritueel zou zich nog enkele malen herhalen. Ach... een nieuw speeltje...

Tegen 2h45m UT gaat het echt hard. Sommige waarnemers tellen haast elke minuut een Lyride aan een inmiddels

fraai opgeklaarde hemel. Drie exemplaren van 0 en helderder laten zich zien. Via onze telefoonverbinding laten we Biddinghuizen weten nog even door te willen gaan. De afspraak wordt gemaakt. Op zo'n moment is een verbinding goud waard en door afstemming van activiteiten kan veel film en videotape gespaard worden. Om 3h15m gaan de sluiters in Varsseveld in de dikke schemering definitief dicht. Een bijzonder gelaagde waarnemingsnacht zit erop.

Na een korte nacht : Waarnemingen uitwerken de spullen opruimen. De actie in Varsseveld zit erop. Om vier uur in de middag worden de leerlingen opgehaald.

Lyriden (2) : Leiden

Hiermee is de waarnemingsactie echter geenszins ten einde. Biddinghuizen zou ook de nacht van zondag op maandag -de maximumnacht- draaien. Tja, dat kan als je een baan hebt waarin je je vrije dagen zelf kunt bepalen.

Direkt na aankomst in Leiden werd een deel van de apparatuur opnieuw opgesteld. De hoge- en midden batterij, in totaal 14 camera's alsmede de video opstelling zouden onbemand simultaan met Biddinghuizen draaien.

Hoewel Biddinghuizen een onbewolkte hemel had tegen 23 uur (MEZT) was dit in Leiden geenszins het geval. Dikke wolkenpropfen trokken binnen vanuit zee. Een directe verbinding met Biddinghuizen leerde, dat het daar dolle pret was: Komeet, planeten en het Lyridenmaximum als hoofdgerecht voor de nanacht. Met de wekker op 1 uur om het weer te beoordelen en de video op te starten werd begonnen aan een korte nachtrust.

Een half uur voor het afgeproken moment werd dikke bewolking geconstateerd (nog steeds). Een telefoontje met

Biddinghuizen leerde, dat daar heldere meteoren gesprokkeld werden. Tegen twee uur trok het ook in Leiden open en werden de camera's en de video in bedrijf gezet. Wekker op 5 uur (uitschakelen) en het bed weer in voor nachtrust deel II.

Om half vijf weer paraat bij de spullen. Een klein kapitaaltje onbemand in de achtertuin slaapt toch niet rustig. Bij een redelijk heldere hemel en in dikke schemering werd alles uitgeschakeld en binnengehaald. Weer met Biddinghuizen bellen waar een enthousiaste Casper verslag deed van een tweetal vuurbollen waarvan één in de video. Die moest dus simultaan zijn, maar ja, die Leidse wolken tussen door.

Meteen de band teruggespoeld en het prachtexemplaar gevonden. Beslist de mooiste video simultaan aller tijden. Maar ja, er is nog fotografie ook....

Na ontwikkelen van de films blijkt hij er ook fotografisch in volle glorie op te staan. Een trimultane opname van een heldere Lyride (Ook Jos Nijland snapte dit pracht exemplaar met zijn all-sky vanuit Benningbroek) vormde de kroon op een succesvolle Lyridenactie.

Na ontwikkelen en inventariseren van het filmmateriaal bleken zeven meteoren vanuit Varsseveld en Leiden gefotografeerd te zijn waarvan vier simultaan met Biddinghuizen. Hiervan zijn twee Lyriden. Op een wereldtotaal van maar 13 fotografische Lyriden (waarvan 4 van DMS!) zijn dit bijzonder waardevolle opnamen.

Het aantal video simultanen is op het moment dat dit artikel wordt opgemaakt nog niet bekend, maar het zullen er waarschijnlijk enkele tientallen zijn.

Ook visueel is er in de nacht 20/21 vanuit Varsseveld goed werk verricht. Tabel 1 heeft een overzicht van de waarnemers en de aantallen meteoren.

Wanneer de Lyridenactie 1996 als voorbeeld mag dienen voor de rest van het jaar, kunnen we een glorieus 1996 tegemoet zien.

Foto 1 : De sporadische vuurbol van 22 april 1996 2h09m59s UT, gefotografeerd door Jos Nijland vanuit Benningbroek met een f/2.8-16 mm Sigma fish-eye lens. De vuurbol is ook vanuit Leiden en Biddinghuizen gefotografeerd. De Leidse opnamen toont de vuurbol temidden van veel bewolking maar het uitmeten ervan is desondanks tot een goed einde gebracht.

Naam	Code	T eff	N lyr	N spo	N Tot
Guus Docters van Leeuwen	GDV	2,87	21	38	59
Olga van Mil	OMV	1,00	15	11	39
Engelien Geerdink	EGS	4,73	9	13	22
Petrina van Tongeren	PTV	1,13	7	10	17
Els Riep	ERV	5,00	1	14	15
Ingrid Goudsmid	IGV	3,13	4	36	43
Jeffrey Landlust	JLV	4,53	9	26	35
Hans Klück	HKV	4,75	12	17	30
Merel Ooms	MOV	5,18	4	21	26
Marloes Pet	MPV	4,50	2	20	22

Tabel 1 : Waarnemingsstatistieken post Varsseveld. Lyriden 1996.